
**12.00.05 ТРУДОВОЕ ПРАВО.
ПРАВО СОЦИАЛЬНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ**

Бегзод Мусаев,

Тошкент давлат юридик
университети кафедра мудири, PhD
E-mail: bek.yurist@bk.ru

<http://dx.doi.org/10.26739/2181-9130-2019-2-6>

ХАЛҚАРО ТАШКИЛОТЛАР ХОДИМЛАРИНИНГ МЕҲНАТИНИ ҲУҚУҚИЙ ТАРТИБГА СОЛИШ

Аннотация: мазкур мақолада муаллиф томонидан халқаро ташкилотларда меҳнат муносабатларини ташкил қилишнинг ҳуқуқий асослари, шунингдек ходимларнинг ҳуқуқий мақоми, меҳнат шартномасининг тузиш ҳамда бекор қилиш тартибининг ўзига хос жиҳатлари атрофлича ўрганилган.

Калит сўзлар: халқаро ташкилот, локал ҳуқуқий ҳужжатлар, Маъмурий трибунал, энг узвий боғланган давлат ҳуқуқи, кадрлар сиёсати, иммунитет ҳуқуқи.

Бегзод Мусаев,

Заведующий кафедрой
Ташкентского государственного
юридического университета, PhD
E-mail: bek.yurist@bk.ru

ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ТРУДА РАБОТНИКОВ В МЕЖДУНАРОДНЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ

Аннотация: в данной статье автор подробно анализировал правовые основы организации трудовых отношений в международных организациях, а также правовой статус работников в том числе особенности заключения и расторжения трудового договора в международных организациях.

Ключевые слова: международная организация, локальные нормативные документы, Административный трибунал, право наиболее тесно связанного государство, кадровая политика, право иммунитета.

Begzod Musaev,

Head of Department Tashkent
State University of Law, PhDE
mail: bek.yurist@bk.ru

LEGAL REGULATION OF THE EMPLOYEES OF INTERNATIONAL ORGANIZATIONS

Annotation: In this article, the author analyzed in detail the legal basis of the organization of labor relations in the international organizations, as well as the legal status of workers, including the concluding and dissolving employment contract in the international organizations.

Key words: international organization, local regulations, the Administrative Tribunal, the right to the most closely related state, staff policy, the right of immunity.

For citation: Begzod Musaev. LEGAL REGULATION OF THE EMPLOYEES OF INTERNATIONAL ORGANIZATIONS. Journal of Law Research. 2019, 2 vol., issue 1, pp. 46-51

Халқаро ташкилотлар ташкилий ҳуқуқий шаклига кўра давлатларо, нодавлат ёки аралаш кўринишларда бўлиши мумкин. Шунингдек, халқаро давлатлараро ташкилотларни турли асосларга кўра ҳам таснифлаш мумкин. Хусусан, БМТ тизимидаги ихтисослаштирилган ташкилотлар¹ ва бошқа махсус ваколатли халқаро давлатлараро² ҳамда минтақавий ва минтақаларо ташкилотлар³.

Халқаро тажриба ҳар доим ҳам халқаро ташкилотлардан ўз фаолиятини амалга ошириш ва турли муносабатларга кириш учун қандайдир махсус мақомга эга бўлишни талаб қилмайди. Аммо, қоида тариқасида барча халқаро ташкилотлар юридик шахс мақомини ўзида мустақамлайдилар.

Халқаро амалиётда кўпчилик халқаро ташкилотларнинг ҳуқуқий мақоми куйидаги ҳуқуқий ҳужжатларда мустақамланган бўлиши мумкин: 1) халқаро давлатларо ташкилотнинг устави; 2) мазкур ташкилотнинг иммунитетини ва имтиёзлари ҳақидаги конвенция; 3) мазкур ташкилотнинг бошқа давлатлар ҳудудида жойлашган таркибий қисмларини ташкил қилиш ҳақидаги келишув; 4) аниқ бир давлат юрисдикцияси доирасида халқаро ташкилотларнинг ваколатхоналарининг ҳуқуқий мақомини тартибга солишга қаратилган мазкур давлатнинг қонунлари ва бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатлари.

Халқаро ҳуқуқ бўйича италиялик профессор Д.Анцилотти халқаро ташкилотни "жамоавий орган"[1] деб атайди, америкалик профессор Г.Кельзен эса халқаро ташкилот тушунчасига куйидагича таъриф беради: "Халқаро ташкилотлар фаолияти халқаро шартномалар асосида ташкил қилинади ва у ўз олдига куйган мақсад ва вазифаларни бажариш учун махсус органларни ташкил қилади"[2]. Мазкур таърифда муаллиф халқаро ташкилот фаолиятини ўз мақсад ва вазифаларни тўлиқ бажариши учун халқаро ҳуқуқий базага ва тегишли махсус органларни ташкил қилиш заруриятига эътиборга қаратади.

Е.А.Шибаеванинг куйидаги таърифи эътиборга лойиқ: "Халқаро ташкилот бу - халқаро ҳуқуқ нормаларига мувофиқ ташкил қилинган халқаро ҳуқуқнинг мустақил субъекти саналган, доимий фаолият кўрсатувчи махсус органларига эга бўлган маълум бир мақсадларни бажариш учун халқаро шартномалар асосида ташкил қилинган давлатлар бирлашмасидир" [3].

Халқаро ташкилотлар тушунчасига берилган таърифлардан келиб чиққан ҳолда айтиш лозимки, улар халқаро ҳуқуқнинг субъекти сифатида нафақат халқаро

1. Изоҳ: Бугунги кунда мазкур тоифадаги халқаро ташкилотлар куйидагиларни киритиш мумкин: БМТ Қишлоқ ҳўжалиги ва озиқ-овқат ташкилоти (Food and Agriculture Organization, FAO), БМТ Аҳолишунослик фонди (United Nations Population Fund, UNFPA), Атом энергетикаси бўйича халқаро агентлик (International Atomic Energy Agency, IAEA), Фуқаролик авиацияси бўйича халқаро ташкилот - ИКАО (International Civil Aviation Organization, ICAO), Халқаро меҳнат ташкилоти (International Labour Organization, ILO), Халқаро денгиз ташкилоти (International Maritime Organization, IMO), Бутунжаҳон банк ташкилоти (World Bank, WB), Бутунжаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти (World Health Organization, WHO), Бутунжаҳон интеллектуал мулк ташкилоти (World Intellectual Property Organization, WIPO), Бутунжаҳон метеорология ташкилоти (World Meteorological Organization, WMO), Бутунжаҳон туристик ташкилоти (World Tourism Organization, WTO), Халқаро валюта фонд - (International Monetary Fund, IMF).

2. Изоҳ: Мисол учун Бутунжаҳон савдо ташкилоти (World Trade Organization, WTO), Оғирлик ва ўлчов бўйича халқаро бюро (International Bureau of Weights and Measures, IBWM) ва бошқалар.

3. Изоҳ: Мисол учун: МДХ, Европа Иттифоқи, ЕврАзЭС, ШХТ, АСЕАН, Африка иттифоқи ва бошқалар.

ҳуқуқий муносабатларга, балки фуқаролик-ҳуқуқий ва меҳнат муносабатларига ҳам киришадилар. Халқаро ташкилотларда меҳнат қилаётган ходимлар мазкур ташкилот билан меҳнат муносабатларига киришади ва халқаро ташкилотнинг ходимлар таркибини ташкил қилади.

Турли давлатларнинг фуқаролари сифатида халқаро ташкилотнинг штаб-квартираси жойлашган давлатнинг ҳудудида меҳнат қилар экан ходим барча соҳаларда шу жумладан меҳнат фаолияти нуқтаи назаридан ҳам мазкур халқаро ташкилотнинг юрисдикцияси доирасига киради. Бошқача қилиб айтганда ушбу тоифадаги меҳнат муносабатлари халқаро ташкилотнинг ички норматив ҳужжатлари, хусусан ходимлар ҳақида қоидалар ва низомлар билан тартибга солинади ва ушбу меҳнат муносабатлари бирор бир давлатнинг миллий қонунчилиги нормалари билан тартибга солинмайди.

Халқаро оммавий ҳуқуқда "халқаро ташкилотнинг ички ҳуқуқи" деганда халқаро ташкилотнинг ички органлари ўртасидаги муносабатлар, уларни фаолият олиб боришининг тартиб-таомиллари, ходимларнинг мақоми ва халқаро ташкилотнинг ички ташкилий механизмига таалуқли бошқа масалаларни тартибга солувчи нормалар тушунилади [4].

Халқаро ташкилотларнинг иммунитет ва имтиёзлари ҳақидаги конвенция ва ушбу ташкилотларнинг уставлари уларни ҳуқуқий мақомини белгилаш билан бир қаторда, ушбу халқаро ташкилотларни турли хил шартномавий муносабатларга киришиш ва ўз манфаатларини суд тартибида ҳимоя қилиш ҳуқуқини ҳам белгилаб беради.

Жумладан, 1946 йилги БМТ иммунитет ва имтиёзлари ҳақидаги Конвенциянинг 1 бўлими, 1 моддасида шундай қоида назарда тутилади: "Бирлашган миллатлар ташкилоти юридик шахс саналади ва қуйидагиларга ҳақли: (а) шартномалар тузиш; (б) кўчар ва кўчмас мулкларни қўлга киритиш ва улар тасарруф қилиш; (с) судда иш қўзғатиш". Худди шунга ўхшаш норма 1947 йилги "БМТ ихтисослаштирилган органларининг иммунитет ва уларнинг имтиёзлари ҳақида"ги Конвенциянинг 3 боб, 2 моддасида, ХМТ Уставининг 39-моддасида ҳам мустаҳкамланган.

Шубҳасиз, шартнома тузиш ҳуқуқи халқаро ташкилотлар томонидан иш берувчи сифатида ходимларни ишга жалб қилиш билан боғлиқ меҳнат меҳнат муносабатларига нисбатан ҳам татбиқ қилинади.

Агар меҳнат муносабатлари тарафлари сифатида халқаро ташкилот саналмайдиган иш берувчи ва ходим намоён бўлган тақдирда, меҳнат шартномасини тузиш ва бажариш тартиби одатда тегишли давлатнинг меҳнат ҳуқуқи нормалари асосида белгиланади. Агар шундай меҳнат муносабатларининг бир тарафи саналган чет эл иш берувчиси, трансмиллий корпорациялар ёки бошқа шунга ўхшаш чет эл элементини билан мураккаблашган меҳнат муносабатлари бўлса, шунингдек меҳнат муносабатларини тартибга солишга нисбатан бир нечта мустақил ҳуқуқ тизимлари даъвогарлик қилган тақдирда ҳам яқунда бундай муносабатларни тартибга солиш учун аниқ давлат ҳуқуқи танланади.

Аммо, иш берувчи сифатида халқаро ташкилотлар намоён бўлган ҳолатларда вазият умуман бошқача тусга киради. Бизга маълумки, бундай халқаро ташкилотлар алоҳида давлатларнинг ҳуқуқий режимларининг таъсирига нисбатан иммунитет ҳуқуқига эга ҳисобланадилар. Ушбу ўзига хослик халқаро ташкилотларнинг ҳеч қайси давлатларнинг ҳуқуқидан мустақил эканлигини ва ўз фаолиятида бирор-бир давлат ҳуқуқига бўйсунмаслигини англатади. В.А.Канашевский, В.В.Ярков, З.Кирован,

Ю.А.Сарвино, А.Реиниш, Е.Гаиллард каби мутахассисларнинг умумий фикрича ҳеч қайси ҳуқуқий тизим халқаро ташкилотнинг ички муносабатлари, жумладан ходимлар билан бўладиган меҳнат муносабатларини ҳуқуқий тартибга солишга нисбатан даъвогарлик қилиш ҳуқуқига эга эмас [5; 6; 7; 8; 9; 10]. Бундай муносабатлар ўзга хос тарзда: 1) мазкур халқаро ташкилотнинг устав ҳужжатлари ва у билан боғлиқ халқаро шартномалар; 2) халқаро ташкилотнинг локал норматив актлари⁴; 3) ходим билан тузилган индивидуал меҳнат шартномалари; 4) меҳнат муносабатлари соҳасидаги низолардан келиб чиққан маъмурий трибуналларнинг қарорларига асосан; 5) меҳнат ва шартнома ҳуқуқининг умумий тамойиллари асосида тартибга солинади. Бундай ўзига хос тартиб халқаро ташкилотни ички бошқарувини унификация қилиш ва унинг алоҳида давлатлардан мустақиллигини таъминлаш мақсадида ўрнатилади.

Алоҳида давлатларнинг ҳуқуқий нормалари халқаро ташкилотлар иштирокида тузилган меҳнат муносабатларига нисбатан фақатгина қуйидаги уч шартдан бири бажарилган тақдирдагина татбиқ қилиниши мумкин: 1) халқаро ташкилотнинг ички локал норматив ҳуқуқий ҳужжатида у ёки бу давлатнинг ҳуқуқига ҳавола қилишга қаратилган аниқ коллизия боғловчи мавжуд бўлса; 2) ходим билан тузилган меҳнат шартномасида у ёки бу давлатнинг ҳуқуқига йўналтиришга қилишга қаратилган аниқ коллизия ҳавола мавжуд бўлса;

3) давлатнинг ҳуқуқий нормаси ҳуқуқнинг умумий тамойили сифатида кўриб чиқилса.

Шу билан бирга, халқаро ташкилотлар томонидан ўзларининг ички локал ҳужжатлари ва тузилаётган меҳнат шартномаларида у ёки бу аниқ давлатнинг ҳуқуқига ҳавола қилишдан қочишга урунишади [11]. Мазкур ҳолат айниқса меҳнат муносабатларини аниқ бир давлатнинг ҳуқуқи билан боғлиқ бўлмаган ҳолатларда яққол намоён бўлади.

Алоҳида ҳолатларда меҳнат низоларини кўрувчи органлар (тегишли Маъмурий трибуналлар ёки суд) меҳнат соҳасидаги низоли вазиятга нисбатан локал норматив ҳуқуқий ҳужжатларда ёки меҳнат шартномасида аниқ белгиланмаган бўлсада меҳнат муносабатларига нисбатан бирор бир давлат ҳуқуқини татбиқ қилишни мақсадга мувофиқ деб ҳисоблашлари мумкин. Кўпчилик ҳолатларда мазкур ҳолатларда суд томонидан меҳнат фаолияти амалга оширилаётган давлат ҳуқуқи (*lex loci laboris* тамойили)ни белгилаш тажрибаси кенг тарқалган. Аммо иш ҳолатларига кўра суд томонидан меҳнат шартномаси билан бошқа давлатнинг ҳуқуқи (мисол учун, иш берувчининг бош офиси жойлашган давлат ҳуқуқи ёки ходим ишлаб чиқариш жароҳатини олган давлат ҳуқуқи) энг узвий боғланганлигини аниқланса, меҳнат низосига нисбатан ушбу давлатнинг ҳуқуқи қўлланилиши мумкин.

Халқаро ташкилотларнинг ходимларининг ҳуқуқий мақомини белгилаб берувчи умумий нормалар ушбу ташкилотларнинг уставлари ва тегишли халқаро шартномаларда белгилаб берилган. Мазкур ҳужжатларга мувофиқ халқаро мансабдор шахслар у ёки бу давлатларнинг қонунчилигида назарда тутилган жавобгарликка тортилиши мумкин эмас.

4. Изоҳ: Қоида тариқасида бундай локал ҳужжатлар сифатида "Ходимлар ҳақида"ги Низом (Staff regulations) ва "Ходимлар ҳақида қоидалар" (Staff rules)ни кўрсатиш мумкин. "Ходимлар ҳақида"ги Низом (Staff regulations) халқаро ташкилот бошқарувининг олий коллегиял органи томонидан қабул қилинса, "Ходимлар ҳақида қоидалар" (Staff rules) эса "Ходимлар ҳақида"ги Низом (Staff regulations)ни ижро этиш учун кўпчилик ҳолатларда халқаро ташкилотнинг раҳбари томонидан тасдиқланади.

Аммо ушбу ҳолатда юзага келган ижтимоий муносабатнинг хусусияти муҳим аҳамиятга эга. Халқаро ташкилотларнинг ходимларига дипломатик корпус вакиллари сингари ўз функционал вазифаларини бажариш билан боғлиқ муносабатлардаги иммунитет ҳуқуқи татбиқ қилинади. Агар халқаро ташкилотнинг мансабдор шахси ўз хизмат вазифалари билан боғлиқ бўлмаган хусусий муносабатларга (уй-жойни ижрага олиш, фарзандларини ўқитиш учун қўшимча таълим олиш учун ўқитувчини ёллаш ва бошқалар) киришган тақдирда уларга нисбатан барча миллий давлат қонунчилиги нормалари билан ўрнатилган тартиб қоидалар, шу жумладан жавобгарлик нормалари ҳам татбиқ қилинади.

Халқаро ташкилот ходимларининг ишга қабул қилиш тартиби, меҳнат шартлари, кадрлар сиёсати ва шу билан боғлиқ бошқа масалалар мазкур халқаро ташкилотнинг локал норматив ҳуқуқий ҳужжатлар асосида тартибга солинади.

Халқаро ташкилотнинг локал норматив ҳуқуқий ҳужжатларида қоида тариқасида ушбу ташкилотга ишга қабул қилишнинг энг юқори ва энг кам ёш кўрсатиб кўйилиши мумкин. Одатда 60-65 ёшдан ошган шахсларнинг ишга қабул қилиш ҳақидаги аризалари кўриб чиқилмайди, аммо истисно қилувчи ҳолатларда халқаро ташкилот раҳбарияти томонидан ушбу ёшдан ошган шахсларни (етук олимлар, машҳу жамоатчилик вакиллари) ишга қабул қилиш масаласи кўриб чиқилиши мумкин.

Айрим халқаро ташкилотларда ишга қабул қилишнинг энг кам ёши ҳам белгилаб кўйилиши мумкин. Мисол учун, Бутунжаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг Ходимлар тўғрисидаги Низомнинг 410.2 бандига мувофиқ ишга қабул қилиш ҳақида ариза ёзган ходим 20 ёшдан кичик бўлмаслиги лозим. Деярли барча халқаро ташкилотларда ходимлар ишга қабул қилинишидан олдин тиббий кўриқдан ўтиши талаб қилинади ҳамда айрим халқаро ташкилотларда унинг олий коллегиял органи мажлисларида қасамёд қилиши талаб қилинади.

Халқаро ташкилотларда ходимлар билан меҳнат шартномасини бекор қилиш усуллари ички давлат талабларида белгиланадиган шаклларда, хусусан ходимнинг ташаббусига кўра, тарафларнинг келишувига асосан, иш берувчининг ташаббусига биноан ва тарафларнинг иродасига боғлиқ бўлмаган бошқа ҳолатларга кўра.

Кўпчилик халқаро ташкилотларнинг ички ҳуқуқий ҳужжатларига бноан агар ходимнинг ташаббусига кўра меҳнат шартномаси бекор қилинаётган бўлса, бу ҳақида ходим иш берувчини камида уч ой олдин расмий равишда огоҳлантириши талаб қилинади.

Иш берувчининг ташаббуси билан меҳнат шартномасини бекор қилиш шартлари ва тартиби халқаро ташкилотнинг Ходимлар ҳақидаги қоидаларида батафсил баён қилинган бўлиб, унга кўра агар ходимнинг айбли ёки гайриқонуний ҳаракатлари натижасида меҳнат шартномаси бекор қилинмаётган бўлса, у ҳолда ходимга белгиланган тартибда компенсация тўланади. Агар ходим эгаллаб турган лавозим тугатилган тақдирда халқаро ташкилот томонидан уни бошқа ишга ўтказиш бўйича барча чора-тадбирлар кўрилиши назарда тутилган.

Ходимларга ҳақ тўлаш, уларни ойлик маошларидан олинадиган тўловлар, ходимларнинг ҳафталик дам олиш вақти ва иш вақтининг режими, байрам кунларини белгилаш масалалари, ходимларга қўлланиладиган интизомий чоралар ва уларнинг хусусиятлари халқаро ташкилот қайси давлатнинг ҳудудида жойлашганлигидан қатъий назар ушбу ташкилотнинг ички локал ҳуқуқий ҳужжатлари асосида тартибга солинади.

Юқорида ўтказилган таҳлиллар натижасига кўра бир қатор хулосалар қилиш мумкин:

биринчи, халқаро ташкилотлар халқаро ҳуқуқнинг тўла ҳуқуқли субъекти сифатида нафақат халқаро оммавий ҳуқуқий муносабатларга киришади, балки ўз мазмунига кўра чет эл элементи билан мураккаблашган фуқаролик ҳуқуқий ва меҳнат ҳуқуқий муносабатларга ҳам киришадилар;

иккинчи, халқаро ташкилотларнинг чет эл элементи билан мураккаблашган меҳнат муносабатларига кириши халқаро хусусий ҳуқуқнинг бошқа субъектларидан фарқланиб, ушбу муносабатлар у ёки бу давлатнинг ички ҳуқуқ нормалари билан эмас, балки халқаро ташкилотнинг ички локал ҳуқуқий ҳужжатлари билан тўлиқ тартибга солинади;

учинчи, халқаро ташкилотларнинг хусусий ҳуқуқий муносабатларга киришида бирор бир давлатнинг ҳуқуқига бўйсунмаслиги, айниқса меҳнат муносабатларида ходимларга берилган ҳуқуқ ва мажбуриятлар, меҳнат шартномаси ҳамда унинг шартларини ўрнатишда ўз ички ҳуқуқий ҳужжатларига мувофиқ муносабатларни тартибга солиш тажрибаси ушбу халқаро ташкилот ходимларининг тўлиқ мустақиллигини таъминлашга хизмат қилади.

Иқтибослар/Сноски/References

1. Д. Анцилотти. Курс международного права. Том 1, Введение - Общая теория. Пер. с итал. А. Л. Саккети, Э. М. Фабрикова. под ред. Д. В. Левина. М.: ИЛ, 1961. 457 с.
(D. Anzilotti. The course of international law. Volume 1, Introduction - General Theory. Per. with ital. A. L. Sakketi, E. M. Fabrikova. by ed. D. V. Levin. M.: IL, 1961. 457)
2. Кельзен Г. Чистое учение о праве и аналитическая юриспруденция. Перев. с англ. А.А. Краевского // Российский ежегодник теории права. № 2. СПб., 2011. - С. 432-453.
(Kelzen G. Pure teaching about law and analytical jurisprudence. Trans. from English A.A. Kraevsky // Russian Yearbook of Theory of Law. № 2 .. SPb., 2011. - С. 432-453)
3. Шибаева Е.А. Право международных организаций. М., 1986. - С. 17-18.
(Shibaeva E.A. Law of international organizations. M., 1986. - p. 17-18)
4. Бекашев Д.К. Особенности правового регулирования труда персонала международных организаций (на примере ООН) / Д.К. Бекашев, Л.В. Аванесова // Евразийский юридический журнал - 2014 г. - № 7 (74). - С. 67-74.
(Bekyashev D.K. Peculiarities of legal regulation of labor of personnel of international organizations (on the example of the UN) / D.K. Bekyashev, L.V. Avanesova // Eurasian Law Journal - 2014 - No. 7 (74). - p. 67-74.)
5. Канашевский В.А. Правовое положение международной организации как субъекта международного частного и гражданского права // Правоведение. 2003. N 3 (248). - С. 139 - 158.
(Kanashevsky V.A. The legal status of an international organization as a subject of international private and civil law // Jurisprudence. 2003. N 3 (248). - p. 139 - 158.)
6. Ярков В.В. Об иммунитете международных организаций в практике российских судов // Международное частное право. М.: Тон-Остожье, 2000. - С. 193 - 197.
(Yarkov V.V. On the immunity of international organizations in the practice of Russian courts // Private international law. M.: Ton-Ostozhe, 2000. - p. 193 - 197)
7. Кирован З. Привилегии и иммунитеты международных организаций и их сотрудников: Дис. ... канд. юрид. наук. Киев, 1994. - С. 78 - 79.
(Kirovan Z. Privileges and immunities of international organizations and their employees: Dis. ... Cand. legal sciences. Kiev, 1994. - p. 78 - 79)
8. Сарвино Ю.А. Внутреннее право международных организаций: На примере ЮНЕСКО: Дис. ... канд. юрид. наук. М., 2009. - С. 112 - 114.
(Sarviro Yu.A. Domestic law of international organizations: On the example of UNESCO: Dis. ... Cand. legal sciences. M., 2009. - p. 112 - 114.)
9. Reinisch, A. The Immunity of international organizations and the jurisdiction of their administrative tribunals // Chinese Journal of International Law. 2008. Vol. 7. No. 2. - Pp. 285 - 306.
10. Gaillard, E., Pingel-Lenuzza, I. International Organisations and Immunity from Jurisdiction: To Restrict or to Bypass // The International and Comparative Law Quarterly. 2002. Vol. 51. No. 1. - P. 1 - 15.
11. Legal Opinions of the Secretariat of the UN // United Nations Juridical Yearbook. 1976. - P. 165.